

ÅRSREDOVISNING JUSTITIEKANSLERN 2023

Dnr 2023/7335

Innehåll

INLEDNING	3
RESULTATREDOVISNING	6
1. Om årsredovisningen	6
2. Verksamhetsöversikt	7
3. Tillsyn	10
4. Skadestånd inklusive rättegångar	14
5. Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar	22
6. Rättshjälp inklusive rättegångar	24
7. Övriga rättegångar	26
8. Övriga ärendeslag	27
9. Kompetensförsörjning	29
10. Tabeller	30
FINANSIELLA DOKUMENT	33
Resultaträkning	33
Balansräkning	34
Anslagsredovisning	35
Tilläggsupplysningar och noter	36
Sammanställning över väsentliga uppgifter	46
UNDERTECKNANDE AV ÅRSREDOVISNING	47

Sändlista

Justitiedepartementet	justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se
Finansdepartementet	fi.arsredovisning@regeringskansliet.se
Arbetsgivarverket	registrator@arbetsgivarverket.se
Ekonomistyrningsverket	registrator@esv.se
Riksdagens utredningstjänst	petita@riksdagen.se
Riksrevisionen	arsredovisning@riksrevisionen.se
Statskontoret	registrator@statskontoret.se
Konstitutionsutskottet	registrator.riksdagsforvaltningen@riksdagen.se

JUSTITIEKANSLERNS 310:e VERKSAMHETSÅR

Återigen är det dags att summera det gångna året. Den förändring av verksamheten som vi har iakttagit under en längre tid har under det senaste året blivit alltmer märkbar. Redan i årsredovisningen för 2021 konstaterade jag att komplexiteten i och omfattningen av våra rättegångar hade ökat och att detsamma även karaktäriserade skaderegleringsärendena. Denna utveckling har fortsatt och eskalerat. En allt större del av våra resurser används numera till att hantera dessa resurskrävande ärenden och rättegångar. Detta har lett till att myndigheten i någon mån kan sägas ha växlat fokus i det att tillsynsverksamheten alltmer får stå tillbaka till förmån för uppdraget att företräda staten i rättegångar.

När det först gäller verksamhetens resultat kan jag konstatera att vi under året har haft vad som kan betecknas som ett normalt inflöde av ärenden men att antalet inkommande ärenden ligger på en något högre nivå jämfört med föregående år. Vi har haft ett så kallat massärende då drygt 2 000 av de under året inkomna och avgjorda skadeståndsärendena avsåg anspråk med hänvisning till att staten inte uppfyllt sina positiva förpliktelser enligt Europakonventionen när det gäller att bland annat informera om risker förknippade med vaccination mot svininfluensan under 2009 och 2010. Även dessa ärenden förutan kan jag konstatera att antalet inkomna och avgjorda ärenden har varit högre jämfört med föregående år. Jämfört med föregående år håller vi i ännu något mindre mån det tidsmål som vi i vår verksamhetsplan har bestämt för den frivilliga skaderegleringen. En förklaring till de ökade omloppstiderna står bland annat att finna i att dessa ärenden kännetecknas av en alltmer ökande komplexitet i det att de i stor utsträckning aktualiserar rättighetsfrågor, vilket innebär att de är betydligt mer arbetskrävande. När det gäller frihetsberövandeärendena är utvecklingen glädjande nog den motsatta. Under året har vi på grund av effektiviseringar kunnat arbeta ner hela den ineliggande ärendestocken samtidigt som omloppstiderna minskat väsentligt. Även på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området har uppsatta tidsmål uppnåtts i så gott som samtliga ärenden.

I likhet med föregående år har vi endast i begränsad utsträckning haft utrymme för att arbeta med tillsyn. Även detta år är förklaringen att våra resurser i stor utsträckning har tagits i anspråk för rättegångar. Det är naturligtvis i längden inte en godtagbar ordning att vårt tillsynsarbete får stå tillbaka. Vi har, för att frigöra resurser, övervägt att anlita externa ombud för att hantera en del rättegångar i stället för att bemanna dem med egna medarbetare. Vi har emellertid hittills avstått från den lösningen med hänsyn till att det skulle vara oerhört mycket mer kostsamt. En ytterligare, och möjligen än mer befogad anledning att hantera rättegångarna i egen regi är att vi då har bättre förutsättningar att bevaka och tillvarata statens intressen.

I den mån vi ändå arbetar med tillsyn har den bland annat varit inriktad på att följa upp hur anmärkningar som gjorts i tidigare tillsynsbeslut har tagits om hand av berörda myndigheter. Detta har skett i syfte att tillsynen ska resultera i en förbättrad verksamhet hos berörda myndigheter. Vi har också provat frågor av tillsynskaraktär inom ramen för ett relativt stort antal skaderegleringsärenden.

Gruppen tryck- och yttrandefrihetsärenden är i likhet med tidigare år inte heller detta år antalsmässigt så stor. Frågorna är dock av särskild betydelse på grund av

sin koppling till grundläggande värden i vår demokrati och med tanke på Justitiekanslerns exklusiva åklagarroll. Vårt uppdrag innebär å ena sidan att värna det fria ordet men å andra sidan att sätta gränserna för vad som får sägas. Dessa ärenden ägnas därför regelmässigt särskild uppmärksamhet.

Myndigheten fick under föregående år ökat anslag för att intensifiera tillsynen över rättshjälpen. Detta medförde att ytterligare resurser tillfördes tillsynsarbetet och att antalet överklaganden ökade väsentligt. Även i år har vi bedrivit ett intensivt arbete med tillsynen över rättshjälpen. Antalet överklaganden har emellertid varit något färre jämfört med 2022, vilket i någon mån får tillskrivas det faktum att vårt arbete redan lett till en mer restriktiv praxis hos domstolarna, inte minst i fråga om distansbiträden. Glädjande nog kan vi konstatera att våra överklaganden även detta år bifalls i samma höga utsträckning som tidigare.

Sedan ett antal år tillbaka arbetar vi helt digitalt och vi är numera anslutna till SGSI som gör det möjligt att skicka e-post på ett säkert sätt mellan alla de myndigheter som är anslutna dit. Detta har medfört en hel del effektiviseringar. Å andra sidan har digitaliseringen också fört med sig behov av förbättrad informationssäkerhet. Under de föregående åren har vi genomfört ett omfattande arbete för förbättrad säkerhet, vilket slutfördes under förra året. Under innevarande år har vi inventerat samtliga vidtagna åtgärder i syfte att säkerställa att myndigheten i samtliga avseenden lever upp till de krav som ställs på säkerheten. Arbetet med digitaliseringen och informationssäkerheten har varit resurskrävande. Vi har, bland annat på grund av den höga arbetsbelastningen på den administrativa enheten, ännu inte fullt ut kunnat utnyttja alla de effektiviseringar vårt ärendehanteringssystem möjliggör. Ett sådant arbete har dock påbörjats.

Vi har som vanligt haft en viss omsättning av medarbetare, vilket i någon mån beror på att våra föredragande som regel anställs på tidsbegränsade förordnanden och brukar söka sig vidare efter cirka fyra år. Vi har under detta och föregående år också haft en generationsväxling vilken nu synes ha planat ut. Vidare har vi under året också haft ett ovanligt stort antal föredragande på föräldraledighet. För att klara av att hantera de många pågående rättegångarna har vi valt att anställa nya föredragande som ersättare för dem som gått på föräldraledighet. Detta har lett till en viss utökning av verksamheten. Vi kan efter de rekryteringar som gjorts under året konstatera att vi har attraherat mycket kompetenta kandidater. Att vara en attraktiv arbetsgivare är emellertid inte något som kommer av sig självt utan är beroende av att det finns en väl fungerande administration och en ledningsfunktion som förmår att både ställa krav och att skapa en god arbetsmiljö.

I likhet med tidigare år har den flexibilitet som präglar verksamheten varit av stor betydelse. Tillsammans med det förhållandet att vi utnyttjar möjligheten till delegation på ett ändamålsenligt sätt bidrar detta till hög effektivitet samtidigt som resurserna kan användas där de bäst behövs.

Justitiekanslern är en modern arbetsplats där det där svårfångade begreppet ”högt i tak” väl beskriver arbetsklimatet. I likhet med tidigare år har även denna årsredovisning färdigställts av medarbetarna och mig gemensamt. Arbetssättet ger det mervärdet att medarbetarna får god kännedom om myndighetens resultat och utveckling.

Under förra året ägnade vi en hel del omsorg åt arbetsmiljön, vilket till viss del var en följd av de förändrade arbetsätt som rått under pandemin. Arbetet föll väl ut och vi har detta år kunnat konstatera att vi har hittat en balans mellan å ena sidan önskemålen att i viss utsträckning arbeta på distans och å andra sidan behovet av social samvaro och fysiska möten på kontoret.

Utöver den verksamhet som redovisas i det följande har vi under året, liksom tidigare år, tagit emot och besökt olika myndigheter för att diskutera skadereglering eller tillsynsfrågor. Vi har också presenterat vår verksamhet för både juridikstudenter och utländska besökare. Justitiekanslerns medarbetare är efterfrågade som föreläsare och har bland annat utbildat poliser och åklagare. Jag har för egen del deltagit i olika debatter och seminarier samt haft ett stort antal mediekontakter.

Mari Heidenborg

RESULTATREDOVISNING

1 OM ÅRSREDOVISNINGEN

1.1 ALLMÄNT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Avsnitt 1 beskriver årsredovisningens innehåll och struktur. I avsnitt 2 lämnas en översikt av Justitiekanslerns verksamhet under året. Därpå följande avsnitt ger en närmare beskrivning av verksamheten under rubrikerna Tillsyn, Skadestånd inklusive rättegångar, Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar, Rättshjälp inklusive rättegångar, Övriga rättegångar och Övriga ärendeslag. Avsnitt 9 innehåller uppgifter om myndighetens kompetensförsörjning. Därefter följer Tabell 1, 2 och 3, de finansiella dokumenten och slutligen justitiekanslerns undertecknande av årsredovisningen.

1.2 ANALYS, BEDÖMNING OCH RESULTATINDIKATORER

Redovisningen innehåller analyser och bedömningar av verksamhetens resultat under respektive avsnitt. De av myndigheten fastställda målen för handläggningstider i verksamhetsplanen för 2023 och hur dessa mål uppfylls används som resultatindikatorer. Justitiekanslern har även andra specifika mål för olika ärendekategorier i myndighetens verksamhetsplan. I något fall redovisas hur de målen uppfylls.

Någon beräkning av styckkostnaden per ärende fördelat per ärendetyp görs inte. Justitiekanslern är enligt sitt regleringsbrev undantagen från kravet om redovisning av styckkostnad i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

1.3 REDOVISNING AV INDIVIDBASERAD STATISTIK

Justitiekanslern för i huvudsak statistik utifrån antalet ärenden och inte på individnivå. Det är därför inte möjligt att uppdelat statistiken efter kön, annat än i fråga om antalet anställda.

1.4 FÖRDELNING AV KOSTNADER

Justitiekanslern är inte indelad i olika verksamhetsområden utan betraktas som en verksamhet. Någon fördelning av intäkter och kostnader enligt 3 kap. 2 § första stycket förordningen om årsredovisning och budgetunderlag görs därför inte.

2 VERKSAMHETSÖVERSIKT

2.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Justitiekanslern har fem huvuduppgifter: att utöva en extraordinär tillsyn över den offentliga förvaltningen, att reglera vissa typer av skador för vilka staten ansvarar i förhållande till enskilda, att företräda staten i rättegångar, att vara exklusiv åklagare i mål om tryck- och yttrandefrihetsbrott samt att fungera som regeringens juridiska rådgivare.

Vid sidan av dessa huvuduppgifter utövar Justitiekanslern tillsyn över domstolars och myndigheters beslut i frågor om rättshjälp. Justitiekanslern utövar också tillsyn över Sveriges advokatsamfunds disciplinverksamhet samt när det gäller tillämpningen av viss lagstiftning som särskilt påverkar enskildas integritet.

Hos Justitiekanslern arbetar förutom justitiekanslern, som är myndighetschef, byråchefer, en verksjurist, föredragande, en beredningsjurist, jurister samt administrativ personal. Myndigheten är indelad i fem sakenheter och en administrativ enhet. Varje sakenhet leds av en byråchef. Den administrativa enheten leds av en administrativ chef.

2.2 JUSTITIEKANSLERN 2023 – EN ÖVERSIKT

Justitiekanslern är en liten myndighet med ett omfattande uppdrag. Arbetsbördan är stor. Arbetsmängden bestäms av ett ärendeinflöde som inte går att påverka. Ett stort antal rättegångar, av vilka en betydande del är mycket resurskrävande, har utgjort en särskild utmaning under de senaste åren, så även 2023.

Som framhållits i tidigare årsredovisningar deltar alla anställda på myndigheten i utvecklingsarbetet. De anställda enas om verksamhetsmålen. Detta innebär att de förändringar som genomförs accepteras av medarbetarna. Dessutom bidrar det till en god arbetsmiljö och ett gemensamt engagemang för genomförandet av myndighetens uppdrag.

Ärendehandläggningen under året

	2023	2022	2021
<i>Ingående balans</i>	1 866	2 072	1 591
<i>Inkomna ärenden</i>	10 010	7 609	8 014
<i>Avgjorda ärenden</i>	10 451	7 783	7 547
<i>Utgående balans¹</i>	1 423	1 881	2 072

Ovanstående tabell, nedbruten i antalet inkomna, avgjorda och balanserade ärenden 2023 fördelat på olika ärendetyper, redovisas i **tabell 1** (s. 30). Av **tabell 2** (s. 31) framgår under vilka år de ärenden som balanserats till 2024 har

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans beror på att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

kommit in. **Tabell 3** (s. 32) visar resultatindikatorer utifrån Justitiekanslerns mål för handläggningstider per den 31 december 2023 enligt myndighetens verksamhetsplan för 2023.

År 2023 registrerades 10 010 ärenden, vilket är ungefär 2 400 fler än året dessförinnan. Det var främst skadeståndsanspråk och rättshjälpsärenden som ökade.

Under året avgjordes 10 451 ärenden, vilket var närmare 2 700 fler än året före. Antalet balanserade ärenden minskade från 1 881 ärenden till 1 423 ärenden.

Målen för handläggningstider av ärenden som satts upp i verksamhetsplanen har uppnåtts i merparten av ärendena, se tabell 3.

Tillsyn, skadereglering och rättshjälpsärenden är de ärendeslag som dominerar verksamheten på myndigheten.

Under året inleddes två initiativärenden och fem sådana ärenden avslutades. Inga inspektioner på plats eller tillsynsprojekt genom granskningar i myndighetens egna lokaler genomfördes.

En annan viktig del av tillsynen är den årliga granskningen av myndigheternas ärendeförteckningar. Årets granskning av förteckningarna föranledde ett betydande antal påpekanden och ett fall av kritik.

Ett stort antal tillsynsärenden aktualiseras genom klagomål från enskilda. Endast ett fåtal av dessa föranleder någon närmare granskning.

Skaderegleringen och rättegångarna rörande skadestånd är de delar av verksamheten som tar mest resurser i anspråk. Som regel utgör ungefär hälften av antalet inkomna ärenden anspråk på skadestånd mot staten. Under året utgjorde antalet inkomna skadeståndsärenden knappt 56 procent av det totala antalet inkomna ärenden. Vid årets utgång pågick 44 rättegångar gällande skadestånd.

Skaderegleringen innefattar en form av tillsyn och kan också ge upphov till tillsynsåtgärder. Det kan till exempel gälla att frågor angående rutiner och ärendehantering hos myndigheterna, som det kan finnas skäl att utreda närmare ur ett rent tillsynsperspektiv, uppmärksammas.

Antalet inkomna anspråk på ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder (frihetsberövandelagen) uppgick till 2 235, varav 137 avsåg begäran om omprövning. Ersättning beviljades helt eller delvis i närmare 90 procent av de under året avgjorda ärendena.

Anspråken i övrigt avsåg främst anspråk enligt bestämmelserna i skadeståndslagen om skadestånd vid fel eller försummelse vid myndighetsutövning och vid överträdelser av Europakonventionen. I strax över fem procent av 3 364 avgjorda ärenden beviljades ersättning.

Drygt 2 000 av de under året inkomna och avgjorda skadeståndsärendena avsåg anspråk gentemot staten med hänvisning till att staten inte har uppfyllt sina

positiva förpliktelser enligt artikel 8 i Europakonventionen när det gällde att informera om bland annat de hälsorisker som var förknippade med vaccination mot svininfluensan under åren 2009 och 2010 och den testprocedur som föregick massvaccineringen.

Under 2023 inleddes 30 förundersökningar på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området. I tre ärenden väcktes åtal under året. Vid årets utgång fanns ett öppet ärende där rättegång i tryck- och yttrandefrihetsmål pågår.

Antalet inkomna ärenden inom ramen för tillsynen över myndigheters och domstolars beslut i frågor om rättshjälp uppgick till 2 609, vilket är en ökning. Justitiekanslern överklagade under året beslut i 108 rättshjälpsärenden.

På regeringens uppdrag har Justitiekanslern under året bevakat statens rätt när ett kinesiskt bolag framställde krav enligt ett bilateralt investeringsskyddsavtal mellan Sverige och Kina.

Justitiekanslern anlitas flitigt som remissinstans av Regeringskansliet. Under året besvarades 95 remisser.

3 TILLSYN

	2023	2022	2021
<i>Ingående balans</i>	44	57	55
<i>Inkomna ärenden</i>	1 072	1 026	1 103
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	1 116	1 083	1 158
<i>Avgjorda ärenden</i>	1 082	1 039	1 113
<i>Utgående balans¹</i>	29	44	57

Av samtliga ärenden som kommit in under året har tillsynsärenden utgjort elva procent.

Omfattningen av Justitiekanslerns tillsyn framgår av 2 och 3 §§ lagen (1975:1339) om justitiekanslerns tillsyn samt 3 § förordningen (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges bland annat följande specifika mål för myndighetens rättsliga tillsyn:

- För klagomål som kan avslutas utan vidare utredningsåtgärder bör ett brevsvar ha skickats till klaganden inom en månad från det att ärendet kom in till myndigheten.
- För ärenden där remittering eller utredning av någon omfattning krävs bör ärendet vara avslutat inom tio månader.
- Granskningen av myndigheternas ärendeförteckningar bör vara avslutad senast den 30 juni.
- Justitiekanslern bör genomföra inspektioner och andra granskningar under året.
- Beslut från en inspektion bör vara färdigställt inom sex veckor efter det att inspektionen avslutades.
- Ett initiativärende som innefattar en så kallad skrivbordsinspektion bör avslutas inom tre månader från det att det underlag som ska granskas är inhämtat.

Av de 1 072 tillsynsärenden som registrerades under året var 817 anmälningar från enskilda och 223 var ärendeförteckningsärenden (inklusive ärenden om dispens) enligt 29 § myndighetsförordningen (2007:515). Två ärenden inleddes på Justitiekanslerns eget initiativ och 30 var protokoll från personalansvarsnämnder.

Kritik uttalades i tio av de 1 082 tillsynsärenden som avgjordes under året, vilket motsvarar 1,2 procent. Tolv ärenden från enskilda eller inledda på Justitiekanslerns eget initiativ remitterades. I cirka 75 procent av de remitterade ärendena uttalades kritik. Därutöver gjordes i 46 ärenden påpekanden.

En del av tillsynsverksamheten har varit inriktad på att följa upp hur de anmärkningar som gjorts i tidigare tillsynsbeslut har omhändertagits av berörda myndigheter. Sådan uppföljning har under året genomförts avseende

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans för åren 2021 och 2023 beror på att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

Arbetsförmedlingens retroaktiva anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program och Polismyndighetens handläggning av ärenden om återkallelse av ordningsvaktsförordnande och avstängning av ordningsvakter.

Förutom i tillsynsärenden har Justitiekanslern inom ramen för ett stort antal skaderegleringsärenden haft anledning att pröva frågor av renodlad tillsynskaraktär. Dessa ärenden ingår inte i den ovan nämnda statistiken rörande tillsynsärenden men behandlas i avsnitt 3.4.

3.1 TILLSYNSPROJEKT

Justitiekanslern har under året varken inlett eller avslutat några tillsynsprojekt.

3.2 ENSKILDA TILLSYNSÄRENDEN (KLAGOMÅL, INITIATIVÄRENDEN OCH ÖVERLÄMNAD ÄRENDEN)

I fem ärenden där enskilda gjort anmälan och i fyra ärenden som tillkommit på Justitiekanslerns eget initiativ har Justitiekanslern uttalat kritik.

Kritiken har bland annat avsett att handläggningen av ärenden dragit ut på tiden. Justitiekanslern har i detta avseende kritiserat Västra Götalandsregionen för dröjsmål med påbörjandet av rättspsykiatrisk vård för en häktad person. Kriminalvården har vidare kritiserats med anledning av att en dömd person, efter det att domen mot honom fått laga kraft, varit placerad i häkte i drygt åtta månader i väntan på placering i anstalt.

I två ärenden riktade Justitiekanslern kritik mot Polismyndigheten. I det ena ärendet kritiserades Polismyndigheten för att inte ha infört rutiner inom hela myndigheten för uppföljning och redovisning av öppna ärenden. I det andra ärendet kritiserades myndigheten för hanteringen av en förundersökning.

Migrationsverket har kritiserats för att myndigheten inte vidtog åtgärder för att följa föreläggande i dom och prioritera ett ärende på det sätt som krävs med hänsyn till syftet med 12 § förvaltningslagen (2017:900).

Justitiekanslern har i tre olika fall kritiserat domstolar och myndigheter för deras bristande efterlevnad av bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Lycksele tingsrätt kritiserades för handläggningen av en begäran om att få ta del av allmänna handlingar eftersom domstolen, trots en uttrycklig begäran, inte lämnade något skriftligt överklagbart beslut. Kritik riktades vidare mot Region Gävleborg för att en befattningshavare agerat på ett sätt som står i strid med grunderna för yttrandefrihetsgrundlagens förbud mot hindrande åtgärder och efterforskning av källor. Kritik riktades även mot Stockholms universitet för dess underlåtenhet att dels skyndsamt hantera en begäran om att få ta del av allmänna handlingar, dels lämna ett skriftligt överklagbart beslut.

Slutligen har Justitiekanslern riktat allvarlig kritik mot Arbetsförmedlingen för att myndigheten fattat beslut med retroaktiv verkan i ärenden som rör arbetsmarknadspolitiska program, något som myndigheten även tidigare fått kritik för.

Av anmälningarna från enskilda lades 551 till handlingarna med ett brevsvår till anmälarer och 158 lades till handlingarna utan någon åtgärd. I vissa fall då anmälan lades till handlingarna utan någon åtgärd kan anmälarer ha fått ett brevsvår vid ett tidigare tillfälle. 22 ärenden som avsåg anmälningar från enskild om brott i tjänsten avslutades med beslut om att förundersökning inte skulle inledas.

Beträffande såväl ärenden som avslutades utan vidare utredning som ärenden som föränledde utredning av någon omfattning uppnåddes per den 31 december 2023 i de allra flesta fallen de i verksamhetsplanen uppsatta målen om en månads respektive tio månaders handläggningstid.

3.3 ÄRENDEFÖRTECKNINGAR

Under året har ärendeförteckningar från 21 länsstyrelser och 174 andra myndigheter granskats.

Granskningen av ärendeförteckningar avslutades med att Justitiekanslern kritiserade Sametinget för brister i diarieföringen.

Vidare gjorde Justitiekanslern påpekanden beträffande 15 länsstyrelser och 31 andra myndigheter.

Samtliga ärenden avslutades inom den enligt verksamhetsplanen utsatta tiden.

3.4 TILLSYN I SKADEREGLERINGSÄRENDEN

Justitiekanslern har i 18 skaderegleringsärenden riktat kritik mot myndigheter.

I fyra fall har kritik riktats mot Kriminalvården med anledning av att dömda, efter att domarna mot dem fått laga kraft, varit placerade i häkte längre tid än vad strafftidslagen tillåter i väntan på placering i anstalt. I ett fall hade den dömda fått vänta i drygt sju månader på en anstaltsplacering.

Kriminalvården har därutöver fått kritik för att personal öppnat och granskat innehållet i en försändelse till en intagen från sjukvården. Myndigheten kritiserades för att inte ha säkerställt att hälso- och sjukvårdssekretessen kunnat upprätthållas inom myndigheten. (Se även avsnitt 4.2.)

Vidare har Justitiekanslern i ett fall kritiserat Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten för långsam handläggning av en förundersökning och för att utan godtagbara skäl ha dröjt med att underrätta en misstänkt om en brottsmisstanke. Förundersökningen avsåg en ung misstänkt och unga målsäganden. I ärendet hade den relevanta handläggningstiden sammanlagt uppgått till cirka ett år och sju månader. Under den tiden hade utredningen i princip stått helt stilla i två perioder, en period om cirka fem månader och en om drygt tre månader. Justitiekanslern konstaterade att de föreskrivna tidsfristerna för bland annat unga lagöverträdare hade överskridits i ärendet. Vid en samlad bedömning ansågs dock den totala handläggningstiden inte ha varit så lång att sökandens rätt till rättegång inom skälig tid enligt Europakonventionen hade

överträtts. I beslutet uttalades dock kritik mot Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten för deras hantering av utredningen. (Se även avsnitt 4.2.)

Polismyndigheten har därutöver i tre fall fått kritik med anledning av brister i dokumentationen i samband med tvångsmedelsanvändning.

Bolagsverket har kritiserats för att felaktigt ha registrerat en person som försatts i personlig konkurs. Lantmäteriet har fått kritik för att myndigheten prövat ett skadeståndsanspråk mot staten som myndigheten inte var behörig att pröva.

Avslutningsvis har två övervakningsnämnder kritiserats för hanteringen av en begäran om att få ta del av allmän handling. Nämnderna har avslagit begäran att ta del av allmän handling med hänvisning till sekretess trots att de uppgifter som begärts ut överhuvudtaget inte fanns tillgängliga. Nämndernas hantering har medfört att den journalist som gjorde begäran inte fick ett korrekt besked i fråga om rätten att få ta del av allmän handling, vilket varit oförenligt med bestämmelserna om detta i tryckfrihetsförordningen.

4 SKADESTÅND INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

	2023	2022	2021
<i>Ingående balans</i>	1 669	1 835	1 336
<i>Inkomna ärenden</i>	5 589	3 396	3 751
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	7 258	5 231	5 087
<i>Avgjorda ärenden</i>	6 047	3 567	3 259
<i>Utgående balans¹</i>	1 223	1 669	1 835 ²

Av samtliga ärenden som kommit in under året har skadeståndsärenden utgjort 56 procent.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges bland annat följande specifika mål för skaderegleringen:

- Handläggningstiden för ett ärende bör inte överstiga tolv månader.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för ärenden om ersättning enligt frihetsberövelagen:

- Handläggningstiden för ett ärende bör inte överstiga fyra månader.

Av de under 2023 inkomna ärendena avsåg 2 235 anspråk på ersättning enligt frihetsberövelagen, 3 314 anspråk på ersättning enligt skadeståndslagen m.m. samt på grund av felaktig personuppgiftsbehandling och 28 under året inledda rättegångar.

Det uppsatta målet för skaderegleringen uppnåddes i merparten av ärendena. Vid årsskiftet fanns 202 skaderegleringsärenden äldre än tolv månader. Antalet äldre ärenden har alltså ökat något jämfört med föregående år. En förklaring till ökningen är att inkomna skaderegleringsärenden kännetecknas av en ökad komplexitet, främst med hänsyn till att de aktualiserar rättighetsfrågor. De är därmed mer resurskrävande. En annan förklaring är att en stor del av myndighetens resurser har behövts för arbete med komplicerade rättegångar som rört unionsrätt eller grundläggande rättigheter.

När det gäller ersättning vid frihetsinskränkning fanns vid årsskiftet endast tre ärenden som inte avslutats inom tidsmålet om fyra månader. Det är en minskning med 130 ärenden, jämfört med förra året. Minskningen beror på att hanteringen av dessa ärenden har effektiviserats och att en avverkning av ärenden har kunnat ske.

4.1 ERSÄTTNING ENLIGT FRIHETSBERÖVANDELAGEN

Anspråken på ersättning enligt frihetsberövelagen utgjorde lite över 22 procent av det totala antalet inkomna ärenden under året. Under 2023 avgjordes 2 622 sådana ärenden. Ersättning beviljades helt eller delvis i 87 procent av fallen.

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans för åren 2021–2023 beror på att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

² Avvikelsen gentemot tidigare årsredovisningar följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

Totalt betalades under året 100 322 tkr inklusive ombudskostnader och ränta ut i ersättning enligt frihetsberövelagen, vilket har belastat utgiftsområde 4 anslaget 1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. En förutsättning för dessa utbetalningar och den avverkning som har skett under året har varit det tillskott på drygt 10 miljoner kronor som tillförts anslaget i och med erhållna rättegångskostnader.

Utbetalningar av belopp överstigande 100 tkr har skett i 149 ärenden under året. I 45 av dessa ärenden har den totala ersättningen överstigit 200 tkr. De högsta beloppen som under året har beslutats i ett ärende är ca 950 tkr samt ränta (där sökanden i ett tidigare beslut beviljats 900 tkr samt ränta 2019), 676 tkr respektive 560 tkr.

Sedan den 1 juli 2022 kan ersättning enligt 2–4 §§ frihetsberövelagen utmätas för fordringar som avser skadestånd på grund av brott. Kronofogdemyndigheten har under året utmätt sådana fordringar i drygt 300 ärenden till ett sammanlagt belopp om cirka 6 053 tkr. Kronofogdemyndigheten har även utmätt ersättning för ombudskostnader till ett sammanlagt belopp om cirka 1 030 tkr.

Enligt 11 § frihetsberövelagen är den som har fått ersättning under vissa förutsättningar skyldig att betala tillbaka det mottagna beloppet om han eller hon senare döms för gärningen. Under året har ett sådant återkrav framställts avseende ett belopp om ca 41 tkr.

Justitiekanslern har, efter rekvisition, betalat ut 15 690 tkr till Polismyndigheten och 95 tkr till Tullverket. Dessa belopp avser ersättningar enligt 8 § frihetsberövelagen, det vill säga ersättning för person- och sakskador vid laglig våldsanvändning.

I tabellen nedan redovisas totala ersättningsbelopp för de tre senaste åren.

	2023	2022	2021
<i>Avgjorda ärenden</i>	2 622	2 493	2 080
<i>Ärenden där ersättning utbetalats</i>	2 273	2 246	1 811
<i>Utbetalt belopp tkr</i>	100 322	97 158	73 002
<i>Varav ombudskostnader tkr</i>	2 317	2 473	2 032

4.2 ERSÄTTNING ENLIGT SKADESTÅNDSLAGEN M.M.

Utöver anspråk på ersättning enligt frihetsberövelagen och rättegångar (se avsnitt 4.3) registrerades under året 3 259 anspråk grundade på främst skadeståndslagen och Europakonventionen samt 55 anspråk grundade på påståenden om felaktig personuppgiftsbehandling. Justitiekanslern har under året avgjort 3 364 sådana skadeståndsärenden. Drygt 2 000 av ärendena som registrerades och avgjordes under 2023 avsåg anspråk med hänvisning till vaccination mot svininfluensan (se vidare under rubriken Några intressanta skadeståndsärenden).

Ersättning beviljades i cirka fem procent av fallen. Justitiekanslern har i dessa ärenden gett någon annan myndighet ansvar att betala ut beslutad ersättning med sammanlagt cirka 4 419 tkr exklusive ränta.

Vissa ytterligare ekonomiska uppgifter som hänför sig till rättegångar redovisas i avsnitt 7.

Några intressanta skadeståndsärenden

Här redovisas några av de beslut som under 2023 har fattats inom den frivilliga skaderegleringen. Urvalet har skett utifrån vad som bedöms vara av principiell vikt eller annars av allmänt intresse.

Polismyndigheten, felaktigt dödsbud. En polispatrull påträffade en allvarligt skadad person på en offentlig plats. Personen, som saknade identitetshandlingar, avled kort därefter. Polisen gjorde bedömningen att personen sannolikt bodde i närheten och att det därför var angeläget att snabbt komma i kontakt med anhöriga. Efter en genomsökning av passbilder på ägarna till bilar som stod parkerade i närheten hittade polisen en bild på en person som bodde i närheten och som bedömdes överensstämma med den som avlidit. Polisen kontaktade de anhöriga och informerade dem om att personen sannolikt hade avlidit. När polisen senare kontaktade personens arbetsgivare visade det sig dock att hen var vid liv och alltså felaktigt identifierats som avliden. Personen och de anhöriga begärde skadestånd för det inträffade. Justitiekanslern bedömde att polismännens agerande grundats på svåra avvägningar på begränsat underlag. Därför avslogs anspråket.

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten, långsam handläggning av en förundersökning. En person begärde ideellt skadestånd med hänvisning till att prövningen av brottsmisstankarna hade tagit lång tid. Förundersökningen avsåg en ung misstänkt och unga målsäganden. I ärendet hade den relevanta handläggningstiden sammanlagt uppgått till cirka ett år och sju månader. Under den tiden hade utredningen i princip stått helt stilla i två perioder, en period om cirka fem månader och en om drygt tre månader. Justitiekanslern konstaterade att de föreskrivna tidsfristerna för bland annat unga lagöverträdare hade överskridits i ärendet. Vid en samlad bedömning ansågs dock den totala handläggningstiden inte ha varit så lång att personens rätt till en rättegång inom skälig tid enligt Europakonventionen hade överträtts. Personens begäran om ersättning avslogs därför. I beslutet uttalades dock kritik mot Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten för deras hantering av utredningen. (Se även avsnitt 3.4.)

Kriminalvården, hantering av en försändelse som omfattades av sjukvårdssekretess. En person var intagen på kriminalvårdsanstalt. Anstaltens sjukvård fick ett brev från den allmänna sjukvården. Brevet innehöll handlingar som omfattades av sjukvårdssekretess och de lades därför in i ett förseglat kuvert som lämnades vidare till personens avdelning. Personal på avdelningen öppnade kuvertet och granskade innehållet innan det lämnades vidare till personen. Personen begärde skadestånd för integritetsintrång. Justitiekanslern bedömde att personalens agerande förvisso inneburit en överträdelse av personens rätt till privatliv och korrespondens enligt Europakonventionen, men att överträdelsen inte varit så allvarlig att det krävdes skadestånd för att gottgöra den. Justitiekanslern kritiserade Kriminalvårdens hantering. (Se även avsnitt 3.4.)

Försvarsmakten och Polismyndigheten, omhändertagande av väskor samt beslut om husrannsakan och kroppsbesiktning m.m. En person vid Försvarsmakten begärde skadestånd bland annat med anledning av polisens och militärpolisens beslut om och genomförande av tvångsmedel i samband med misstanke om narkotikabrott. Misstanken om narkotikabrott uppstod när Försvarsmakten fann ett narkotikaklassat läkemedel i ett skåp som disponerades av personen. En förundersökning inleddes. Det beslutades om husrannsakan och kroppsbesiktning. I samband med husrannsakan tog militärpolisen med sig några väskor som inte togs upp i polisens beslagsprotokoll. Åklagaren lade senare ned förundersökningen, bland annat eftersom det framkommit att personen hade recept på läkemedlet. Justitiekanslern fann i sin prövning att flera fel hade begåtts. Personen hade tidigt uppvisat receptet för militärpolisen. Vissa beslut om tvångsmedel bedömdes därför ha saknat stöd i rättegångsbalken. Besluten hade vidare utgjort överträdelse av rätten till privatliv och hem enligt Europakonventionen. Militärpolisens omhändertagande av väskorna saknade också lagstöd. I den delen hade en överträdelse skett av Europakonventionens egendomsskydd. Överträdelserna bedömdes sammantaget vara så allvarliga att personen tillerkändes ideellt skadestånd som gottgörelse.

Kronofogdemyndigheten, verkställighet av beslut om särskild handräckning. I samband med verkställigheten av ett utslag om särskild handräckning beslutade Kronofogdemyndigheten att skrota ett antal fordon. Detta eftersom fordonens skick var sådant att de bedömdes sakna ett utmätningsbart värde. Justitiekanslern konstaterade att Kronofogdemyndigheten inte hade någon uttrycklig befogenhet att skrota egendomen på det sätt som skett. Fordonens ägare hade heller inte samtyckt till åtgärden. Kronofogdemyndighetens beslut var därför skadeståndsgrundande. Eftersom egendomen saknade ekonomiskt värde kunde det dock inte bli aktuellt med någon ersättning för ren förmögenhetsskada. Av samma skäl ansågs inte Europakonventionens egendomsskydd vara tillämpligt. Det var därmed inte heller aktuellt med något ideellt skadestånd. Anspråket avslogs därför.

Skadeståndsanspråk med hänvisning till vaccination mot svininfluensan. Efter att ha vaccinerats mot svininfluensan drabbades ett antal personer av narkolepsi. Flera av de drabbade och deras anhöriga begärde sedan skadestånd av staten – sammanlagt drygt 2 000 anspråk – med hänvisning till att staten brustit i sina positiva förpliktelser enligt Europakonventionen. Detta genom att inte informera om de hälsorisker som var förknippade med vaccinationen och den testprocedur inom EU som föregick godkännandet av vaccinet. Justitiekanslern konstaterade att det inte funnits någon skyldighet för staten att informera om den då okända förhöjda risken att drabbas av narkolepsi efter vaccinationen. Staten hade heller inte haft någon skyldighet att särskilt informera om testproceduren. Staten hade därmed inte överträtt några rättigheter enligt konventionen. Justitiekanslern avslog därför anspråken.

Trafikverket, kroppsvisitation utan lagstöd i samband med förarprov. I samband med att en person skulle genomföra ett kunskapsprov vid Trafikverkets förarprovskontor uppstod misstanke om att han använde otillåtna hjälpmedel. Provförrättaren genomförde därför en kontroll av personen för att förvissa sig om att denne inte hade någon elektronisk utrustning fastsatt på sina kläder eller sin kropp. Personen ombads att ta av sig tröjan samt dra upp skjortan och ett linne.

Eftersom ingen otillåten utrustning påträffades fick personen efter kontrollen slutföra provet. Personen begärde skadestånd av staten. Justitiekanslern bedömde kontrollen som en kroppsvisitation som skett utan lagstöd och att det därmed var fråga om en överträdelse av rätten till privatliv enligt Europakonventionen. Personen ansågs dock tillräckligt gottgjord genom att kränkningen konstaterades och något skadestånd betalades därför inte ut.

Försäkringskassan, fel vid behandling av personuppgifter som omfattats av sekretess. Försäkringskassan skickade en förfrågan till en persons före detta arbetsgivare. I skrivelsen angavs personens personnummer och nya namn trots att personuppgifterna var skyddade och personen befann sig på ett skyddat boende. Justitiekanslern konstaterade att Försäkringskassan genom det inträffade hade röjt personuppgifter som var klart skyddsvärda och tillerkände både personen och dennes barn skadestånd för kränkning. Justitiekanslern beviljade även viss ersättning för de flyttkostnader som uppkommit till följd av att de tvingats flytta till en annan ort på grund av det inträffade.

Eksjö tingsrätt, rättegångsfel vid handläggning av ett brottmål. Tingsrätten tog upp en talan om bättre rätt inom ramen för ett brottmål. Sedan hovrätten undanröjt tingsrättens beslut begärde ett bolag skadestånd för de merkostnader som detta medfört, bland annat kostnader hänförliga till en ansökan om kvarstad. Justitiekanslern konstaterade att tingsrättens beslut att ta upp talan inom ramen för brottmålet var skadestandsgrundande. I frågan om orsakssamband uttalade Justitiekanslern att staten fick bära risken för att det i efterhand inte gick att säkert bedöma om kostnaden för kvarstaden hade uppkommit även vid en korrekt handläggning. Bolaget tillerkändes därför viss ersättning för sina kostnader kopplade till kvarstaden.

Riksidrottsförbundet, föreskrifter meddelade utan författningsstöd. Riksdagen har genom lag överlämnat förvaltningsuppgiften att fördela statsbidrag till idrottsverksamhet till Riksidrottsförbundet. Riksidrottsförbundet avvisade en idrottsförenings ansökan om bidrag som för sent inkommen med stöd av sina egna föreskrifter om sista ansökningsdag och avvisning. Idrottsföreningen överklagade till domstol, som upphävde beslutet och återförvisade ärendet för förnyad prövning. Motiveringen var att förbundets föreskrifter inte var föreskrifter i regeringsformens mening och därför inte kunde läggas till grund för avvisning på det sätt som skett. Vid förnyad handläggning beviljades idrottsföreningen bidrag. Idrottsföreningen begärde skadestånd hos Justitiekanslern bland annat för sina rättegångskostnader. Justitiekanslern bedömde att Riksidrottsförbundet genom att meddela föreskrifterna inte gjort sig skyldig till ett sådant förbiseende eller en sådan uppenbart oriktig bedömning som kan grunda skadeståndsskyldighet för staten. På grund av vad som framkommit om regleringen såg Justitiekanslern anledning att överlämna en kopia av beslutet till Regeringskansliet.

Norrköpings tingsrätt, återförvisning av mål på grund av jäv. Hovrätten beslutade att undanröja en tingsrättsdom och återförvisa målet till tingsrätten för fortsatt handläggning. Skälet för återförvisningen var att jäv förelegat för en av tingsrättens ledamöter. Två av parterna i målet begärde skadestånd av staten med anledning av det inträffade. Justitiekanslern konstaterade att jävet i tingsrätten var ägnat att rubba förtroendet för domstolen och att rättegångsfelet var att bedöma som skadestandsgrundande. Parterna tillerkändes därför ersättning för de

merkostnader som de orsakats, däribland ombudskostnader. Justitiekanslern ansåg däremot inte att deras rätt till ett effektivt rättsmedel och en rättegång inom skälig tid enligt Europakonventionen hade överträtts. Anspråket i den delen avslogs därför.

4.3 RÄTTEGÅNGAR

Under året registrerades 28 nya ärenden där enskilda väckt talan mot staten vid domstol. Av dessa avsåg 15 ärenden anspråk som dessförinnan hade prövats av Justitiekanslern. Ett av de ärendena avsåg ersättning enligt frihetsberövelagen och resterande 14 avsåg beslut där anspråket prövats enligt andra bestämmelser.

51 ärenden avslutades under året. I tre av dessa ärenden fick en annan myndighet i uppdrag att föra statens talan. I övriga 48 ärenden förde Justitiekanslern statens talan. I tre av dessa ärenden, varav ett avsåg frihetsberövelagen, träffades förlikning. I fyra ärenden bifölls talan helt eller delvis. Ett av dessa ärenden gällde frihetsberövelagen. I 27 ärenden återkallade käranden sin talan. Av dessa hade 25 ärenden koppling till ett så kallat pilotmål där talan mot staten ogillades under 2022. I 14 ärenden, varav tre gällde frihetsberövelagen, lämnades käromålet utan bifall eller avvisades helt eller delvis.

Staten har i dessa rättegångar företrätts av anställda hos Justitiekanslern.

Några intressanta mål och tvister

Här redogörs för vissa av myndighetens skadeståndsrättsliga mål i domstol. Även en pågående investeringstvist redovisas här. Urvalet har skett utifrån vad som bedöms vara av principiell vikt eller annars av allmänt intresse.

Begränsningar av avdragsrätt för ränta och etableringsfriheten. Ett energibolag begär skadestånd med drygt en miljard kronor grundat på både unionsrätten och skadeståndslagen. Huvudfrågan i målet är om staten är skadeståndsskyldig på den grunden att bolaget i strid med den unionsrättsliga etableringsfriheten har vägrats ränteavdrag. Tingsrätten ogillade bolagets talan. Hovrätten fastställde tingsrättens domslut. Domen har överklagats till Högsta domstolen.

Mervärdesskatt på posttjänster. En bank begär med stöd av unionsrätten återbetalning av skatt alternativt unionsrättsligt skadestånd. Målet rör frågan om banken i strid med unionsrätten har betalat mervärdesskatt på posttjänster. Bankens anspråk mot staten uppgår till knappt 550 miljoner kronor. Tingsrätten ogillade bankens talan. Huvudförhandling i hovrätten ska hållas 2024.

Rättegångskostnader i förvaltningsmål och rätten till en rättvis rättegång. En person som fått sitt yrkande om ersättning för rättegångskostnader avvisat av Högsta förvaltningsdomstolen har väckt talan mot staten i tingsrätt. Personen gör gällande att staten genom Högsta förvaltningsdomstolens beslut att avvisa i stället för att bifalla yrkandet har överträtt rätten till en rättvis rättegång enligt regeringsformen, unionsrätten och Europakonventionen. Personen begär skadestånd alternativt ersättning för sina kostnader i Högsta förvaltningsdomstolen. Huvudförhandling i målet ska hållas 2024.

Skyddet för privatlivet vid journalisters wallraffning. En person begär skadestånd med hänvisning till påståenden om att staten överträtt Europakonventionen med anledning av en dokumentär som spelats in och publicerats av Sveriges Television AB (SVT). Det görs gällande att staten ansvarar för SVT:s handlande i samband med inspelningen och publiceringen av dokumentären och att detta handlande innebar överträdelser av personens rättigheter enligt Europakonventionen. Vidare görs gällande att staten inte har tillhandahållit ett tillräckligt skydd för dessa rättigheter. Tingsrätten bedömde att staten inte svarade för SVT:s agerande men ansåg däremot att publiceringen av dokumentären utgjorde ingrepp i personens rätt till privatliv och att det i Sverige saknas ett tillräckligt skydd för sådana ingrepp. Staten ansågs därför skadeståndsskyldig. Domen har överklagats till hovrätten som beviljat prövningstillstånd.

Statens ansvar för obehöriga byten av premiepensionsfonder. En person begär skadestånd för att det varit möjligt för obehöriga att med förfalskade blanketter flytta dennes fondandelar på Pensionsmyndighetens fondtorg för premiepensionen. Personen, vars fonder sedermera tömdes i den så kallade Falcon Funds-härvan, gör som grund för talan gällande att Pensionsmyndigheten inte vidtagit tillräckliga förebyggande åtgärder för att förhindra obehöriga fondbyten. Staten ska därigenom ha överträtt Europakonventionens egendomsskydd. Tingsrätten ogillade talan. Domen har överklagats till hovrätten som ännu inte har tagit ställning till frågan om prövningstillstånd.

Påstående om medverkan till brottsprovokation i utlandet. En person begär skadestånd för att staten i förhållande till denne ska ha överträtt Europakonventionens rättighetsskydd. I huvudsak gör personen gällande att svensk polis har medverkat till en otillåten brottsprovokation och att staten därför bär ansvar för att denne felaktigt dömts för narkotikabrott i Thailand. Huvudförhandling i målet ska hållas 2025.

Covidbegränsningar och fri rörlighet för tjänster. Ett spelbolag begär skadestånd om knappt 90 miljoner kronor för utebliven vinst. Grunden för bolagets talan är att de åtgärder som har införts genom en förordning om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av coronapandemin strider mot unionsrättens princip om fri rörlighet för tjänster. Tingsrätten ogillade bolagets talan i januari 2024. Domen har fått laga kraft.

Covidbegränsningar för nöjesparker. Ett bolag som bedriver en nöjespark begär drygt 50 miljoner kronor i skadestånd bland annat på grund av polisens beslut under coronapandemin om tillåtet antal deltagare på nöjesparkens teaterföreställningar. Staten har bestritt käromålet.

Skadeståndsgrundande fel att förbjuda verksamhet som utfärdade covidintyg. Ett bolag begär knappt elva miljoner kronor i skadestånd. Enligt bolaget agerade Inspektionen för vård och omsorg felaktigt när myndigheten beslutade att, utan föregående föreläggande, förbjuda bolagets verksamhet för provtagning och intygsutfärdande gällande covid-19. Staten har bestritt käromålet.

Bristande möjlighet att klaga på beslut om medicinering inom tvångsvård. En person som vårdas inom ramen för rättspsykiatrisk vård gör gällande en överträdelse av rätten till skydd för privatliv. Grunden för talan är att ett beslut om

medicinering som ordineras inom tvångsvård inte kan överklagas särskilt. Tingsrätten biföll käromålet och tillerkände kändanden skadestånd. Staten har överklagat och hovrätten har beviljat prövningstillstånd.

Spelinspektionens handläggning av ärenden om speltillstånd. Ett spelbolag begärde drygt 30 miljoner kronor i skadestånd. Huvudfrågan i målet var om Spelinspektionen hade agerat felaktigt vid handläggningen av bolagets ansökningar om speltillstånd genom att begära in handlingar som bolaget menade var omöjliga, eller orimligt svåra, att få tag på. Tingsrätten ogillade bolagets talan. Domen har fått laga kraft.

Domstols handläggning av ett förvaltarens ärende. En person begär skadestånd av staten med hänvisning till en tingsrätts handläggning av ett förvaltarens ärende. Enligt käromålet var handläggningen av förvaltarens ärendet behäftad med sådana brister att staten har gjort sig skyldig till en överträdelse av kändandens rätt till privatliv. Staten bestred talan endast i delar och medgav viss ersättning. Tingsrätten biföll käromålet men tillerkände kändanden ett betydligt lägre belopp än vad som hade yrkats. Sedan kändanden överklagat har hovrätten i januari 2024 höjt skadeståndet något.

Högre lidandeersättning på grund av förhållandena under verkställigheten av ett felaktigt fängelsestraff. En person dömdes till fem års fängelse, och avtjänade ungefär halva tiden innan frikännande dom meddelades efter resning. Justitiekanslern har i tidigare beslut beviljat 900 tkr i lidandeersättning för frihetsberövandet. Personen väckte talan och begärde ytterligare lidandeersättning med 1 600 tkr samt 800 tkr i ideellt skadestånd främst med hänvisning till att personen avtjänat en stor del av fängelsestraffet placerad i avskildhet och fick byta anstalt vid flera tillfällen. Parterna träffade en förlikning som innebar att personen tillerkändes ytterligare 900 tkr i lidandeersättning.

Krav på delgivning av revisionspromemorior före beslut om skattetillägg. Två bolag begär skadestånd med hänvisning till att bolagen inte fått del av Skatteverkets revisionspromemorior innan beslut om skattetillägg meddelades mot dem. Bolagen gör i huvudsak gällande att revisionspromemoriorna skulle ha delgetts dem och att deras rätt till en rättvis rättegång enligt Europakonventionen har överträtts genom Skatteverkets och även domstolarnas hantering. Staten har bestritt käromålen.

Anspraak enligt ett bilateralt investeringskyddsavtal mellan Sverige och Kina. Ett bolag har initierat ett skiljeförfarande mot Sverige vid ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes) under åberopande av ett bilateralt investeringskyddsavtal mellan Sverige och Kina. Bolaget har påstått att Sverige överträtt investeringskyddsavtalet genom att vissa villkor ställts upp vid en auktion av frekvenser i 5G-nätet. Anspråket uppgavs inledningsvis uppgå till åtminstone 5,2 miljarder kronor. Justitiekanslern, som på uppdrag av regeringen bevakar statens rätt i skiljeförfarandet, har inte godtagit kravet. I januari gav bolaget in sitt käromål. I mars meddelade skiljenämnden ett beslut, genom vilket Sveriges begäran om Bifurcation (mellandom) avslogs. Sverige gav in sitt svaromål i november. I januari 2024 fattade skiljenämnden beslut i fråga om Production of Documents, ett beslut som liknar beslut om edition. (Se även not 26 i de finansiella dokumenten.)

5 TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

	2023	2022	2021
<i>Ingående balans</i>	30	51	82
<i>Inkomna ärenden</i>	288	338	335
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	318	389	417
<i>Avgjorda ärenden</i>	287	353	365
<i>Utgående balans¹</i>	31	30 ²	51
<i>Inledda förundersökningar</i>	30	19	21
<i>Väckta åtal</i>	2	2	2

Av samtliga ärenden som kommit in under året har tryck- och yttrandefrihetsärenden utgjort tre procent.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges bland annat följande specifika mål för myndighetens tryck- och yttrandefrihetsärenden:

- Beslut huruvida förundersökning ska inledas bör meddelas snarast och senast inom en månad från det att ärendet kom in till myndigheten, eller inom den kortare tid som krävs för att de frister som gäller för till exempel preskription och beslag inte ska överskridas.

I så gott som samtliga ärenden uppnåddes det uppsatta tidsmålet. Vid årsskiftet fanns sex ärenden äldre än en månad där beslut i frågan om förundersökning ska inledas inte fattats.

En stor del av anmälningarna har avsett två webbplatser som fått grundlagsskydd genom utgivningsbevis. Vidare har ett stort antal anmälningar avsett förtal där Justitiekanslern bedömt att åtal inte varit påkallat från allmän synpunkt.

5.1 FÖRUNDESRÖKNINGAR OCH RÄTTEGÅNGAR

Förundersökningar

Justitiekanslern inledde under året förundersökning i 30 ärenden, varav 22 ärenden avsåg yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp. Av dessa samordnades 12 respektive fyra ärenden. Fem förundersökningar från 2022 och fyra från 2023 har lagts ned. I tre ärenden, varav två samordnats, har åtal väckts. Dom har meddelats i de samordnade ärendena. Övriga förundersökningar pågår fortfarande.

Under året inleddes förundersökning i fyra ärenden angående brott mot tystnadsplikten, varav ett gällde brott mot anonymitetsskyddet. I ett ärende pågår förundersökningen fortfarande. Övriga förundersökningar har lagts ned.

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans för 2022 beror på att vissa avgjorda ärenden öppnats på nytt.

² Avvikelsen gentemot föregående årsredovisning följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

Under året inleddes förundersökning i fyra ärenden angående brott mot efterforskningsförbudet. Förundersökningarna pågår fortfarande i två av dessa ärenden. En förundersökning är nedlagd och en avslutades med ett strafföreläggande.

Bestämmelserna i 6 kap. 6 § yttrandefrihetsgrundlagen om ansvarsbefrielse för äldre material i databaser medförde att Justitiekanslern under året lade ned förundersökningar i flera ärenden angående hets mot folkgrupp.

Rättegångar

Justitiekanslern väckte åtal vid Värmlands tingsrätt för tryckfrihetsbrottet *hets mot folkgrupp* avseende uppvisandet av en flagga med nazistmotiv i form av en svastika. Målet är ännu inte utsatt till huvudförhandling.

Falu tingsrätt meddelade dom i ett mål angående yttrandefrihetsbrottet *hets mot folkgrupp*. Åtalet avsåg uttalanden i två podcastavsnitt som har tillhandahållits på en webbplats. Tingsrätten dömde den ansvarige utgivaren i enlighet med åtalet. Domen har fått laga kraft.

Falu tingsrätt meddelade i december 2022 dom i ett mål angående yttrandefrihetsbrottet *hets mot folkgrupp*. Åtalet avsåg två artiklar och en bild som tillhandahållits på en webbplats. Tingsrätten dömde den ansvarige utgivaren för hets mot folkgrupp i två fall, avseende artiklarna, men ogillade åtalet i övrigt. Domen överklagades till Svea hovrätt, som fastställde tingsrättens dom. Domen har fått laga kraft.

Falu tingsrätt meddelade i december 2022 dom i ett mål angående yttrandefrihetsbrottet *hets mot folkgrupp*. Åtalet avsåg fem artiklar som tillhandahållits på en webbplats. Frågan var om bilder som återgav projiceringen mot en synagoga av text med budskapet att Förintelsen är en bluff. Tingsrätten dömde den ansvarige utgivaren i enlighet med åtalet. Domen överklagades till Svea hovrätt, som fastställde tingsrättens dom. Högsta domstolen meddelade inte prövningstillstånd.

6 RÄTTSHJÄLP INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

	2023	2022	2021
<i>Ingående balans</i>	59	58	60
<i>Inkomna ärenden</i>	2 609	2 381	2 377
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	2 668	2 439	2 437
<i>Avgjorda ärenden</i>	2 604	2 367	2 379
<i>Utgående balans¹</i>	59	59	58

Av samtliga ärenden som kommit in under året har rättshjälpsärenden utgjort 26 procent.

Justitiekanslerns uppgifter inom detta verksamhetsområde regleras i 45 § rättshjälpslagen (1996:1619), 8 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde samt i lagen (2005:73) om rätt för Justitiekanslern att överklaga vissa beslut.

I Domstolsverkets föreskrifter om rättshjälp och underrättelser till Justitiekanslern (DVFS 2022:2) finns bestämmelser om när domstolar och vissa andra myndigheter ska underrätta Justitiekanslern om beslut angående rättshjälp m.m. Det rör sig bland annat om vissa beslut där rättshjälp har beviljats, beslut om byte av offentlig försvarare och vissa andra biträden, beslut om ersättning för merkostnader till distansbiträden och förhandsbesked avseende sådana kostnader samt beslut i första instans genom vilket en offentlig försvarare eller ett målsägandebiträde med flera har erhållit en sammanlagd ersättning om minst 150 tkr inklusive mervärdesskatt.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för rättshjälpsärenden:

- Justitiekanslern ska bidra till en enhetlig rättspraxis på området. Tillsynen över rättshjälpsystemet ska utökas och kontrollen över utgifterna för rättsliga biträden ska stärkas.

Antalet ärenden om rättshjälp som kom in under 2023 har ökat med cirka 10 procent jämfört med året före. Justitiekanslern har överklagat beslut i 108 ärenden. Antalet överklaganden är färre än föregående år (157 stycken 2022), vilket bland annat kan förklaras av den mer restriktiva praxis när det gäller så kallade distansbiträden som sedan förra året kunnat skönjas hos domstolarna. Oaktat detta avsåg en stor del av överklagandena, liksom tidigare år, beslut om ersättning för merkostnader till just distansbiträden, inklusive beslut om förhandsbesked i sådana frågor.

Det förhållandevis höga antalet överklaganden torde ha bidragit till att upprätthålla domstolarnas mer restriktiva praxis. Därmed har även kontrollen över utgifterna för de rättsliga biträdena stärkts. Under året har Justitiekanslern även

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans åren 2022 och 2023 beror på att ärenden delats upp i flera vid överklagande och att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

överklagat beslut till högsta instans där ett behov av enhetlig praxis förelegat. Justitiekanslern uppfyller därigenom målen i verksamhetsplanen.

Under året avslutades 105 rättegångar i ärenden om rättshjälp. I 72 procent eller 76 av dessa ärenden bifölls Justitiekanslerns överklagande helt eller delvis. I 27 av ärendena avslogs Justitiekanslerns överklagande. I två fall återkallade Justitiekanslern sitt överklagande.

Under året avslutades 82 ärenden där Justitiekanslern på begäran av domstolar och Rättshjälpsnämnden yttrat sig.

Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen har under året meddelat två avgöranden där Justitiekanslern inträtt som motpart.

I HFD 2023 ref 30 var frågan i vilken mån ett offentligt biträde kan förväntas ha använt restid för arbete när rätten till ersättning för tidsspillan ska bedömas. Högsta förvaltningsdomstolen uttalade att ett offentligt biträde i det enskilda fallet ska göra en bedömning av vilket arbete som kan utföras under resan och att domstolen bör kunna utgå från biträdets uppgifter om det inte finns anledning att ifrågasätta dem.

I ”Brottsmisstankarna och försvararkostnaden”, Högsta domstolens beslut den 11 december 2023 i mål nr Ö 6196-22, var frågan om och i så fall hur det förhållandet att den tilltalade varit misstänkt för mer omfattande brottslighet än han sedan åtalats och dömts för skulle påverka skyldigheten att ersätta staten för försvararkostnaderna. Högsta domstolen fann att förhållandena utgjorde skäl att sätta ned den tilltalades återbetalningsskyldighet och grundade nedsättningen på en skälighetsbedömning eftersom det inte var möjligt att särskilja försvararkostnaderna för olika brottsmisstankar.

Justitiekanslern har under året överklagat två beslut avseende rättshjälp till Högsta domstolen.

I Högsta domstolens mål nr Ö 6212-23 var frågan hur uttalandet i HFD 2023 ref 30 skulle tolkas i ett sådant fall då ett biträde företagit många och långa resor med tåg. Högsta domstolen beslutade i januari 2024 att inte meddela prövningstillstånd.

I Högsta domstolens mål nr Ö 7840-23 är frågan om en misstanke om mord ensam eller i förening med ytterligare omständigheter hänförliga till sakens beskaffenhet eller målets speciella karaktär kan utgöra särskilda skäl för att staten ska stå för merkostnader till en långväga offentlig försvarare. Högsta domstolen beslutade i januari 2024 att meddela prövningstillstånd.

7 ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR

	2023	2022	2021
<i>Ingående balans</i>	2	0	0
<i>Inkomna ärenden</i>	1	4	0
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	3	4	0
<i>Avgjorda ärenden</i>	0	2	0
<i>Utgående balans</i>	3	2	0

Rättegångar i ärenden angående skadestånd, tryck- och yttrandefrihet samt rättshjälp redovisas under respektive avsnitt. I detta avsnitt redovisas övriga rättegångar som bland annat kan avse avtalstvister och äganderättstvister.

Under året inkom en övrig rättegång, vilket redovisas nedan.

Auroramålet – tvist med anledning av klimatpolitiken. Ett stort antal barn och unga har väckt en grupptalan mot staten. Gruppmedlemmarna anser att den förda klimatpolitiken är otillräcklig på flera sätt och har i första hand yrkat att domstolen ska fastställa att detta innebär en kränkning av deras mänskliga rättigheter enligt Europakonventionen. Justitiekanslern har invänt att gruppmedlemmarnas talan inte kan prövas i domstol och därför ska avvisas. Justitiekanslern har bland annat fört fram att det demokratiska statskicket begränsar domstolarnas makt att bestämma över riksdag och regering. Justitiekanslern har också i sak motsatt sig påståendet att den förda klimatpolitiken utgör en överträdelse av gruppmedlemmarnas mänskliga rättigheter. På begäran av parterna har tingsrätten hänskjutit en fråga angående talans tillåtlighet till Högsta domstolen, som ännu inte har tagit ställning till frågan om prövningstillstånd.

Talma sameby mot staten. Talma sameby har stämt staten och bland annat yrkat att tingsrätten ska fastställa att samebyn i förhållande till staten har ensamrätt att upplåta jakt och fiske inom samebyns område. Staten har bestritt samebyns talan. Till stöd för bestridandet har staten i huvudsak anfört att det förekommit konkurrerande markanvändning på området under den tid då den på urminnes hävd grundade rätten påstås ha upparbetats och att någon rätt för samebyn att upplåta rätten till jakt och fiske till andra därmed inte föreligger. Efter att staten ingett ett yttrande till tingsrätten i slutet av december, har Talma sameby beviljats anstånd till slutet av augusti 2024 med att inkomma med sitt yttrande.

7.1 VISSA EKONOMISKA UPPGIFTER

Kostnaderna för staten i samband med rättegångar har under året uppgått till 3 132 tkr.

Under 2023 har Justitiekanslern erhållit ersättning avseende rättegångskostnader från motparter med 10 411 tkr inklusive ränta. Av detta avser 9 393 tkr en inbetalning av rättegångskostnader inklusive ränta i ett omfattande mål.

8 ÖVRIGA ÄRENDESLAG

	2023	2022	2021
<i>Ingående balans</i>	62	71	58
<i>Inkomna ärenden</i>	451	464	448
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	513	535	506
<i>Avgjorda ärenden</i>	431	455	431
<i>Utgående balans¹</i>	78	62 ²	71

Av samtliga ärenden som kommit in under året har övriga ärenden utgjort fem procent.

Verksamhetsområdet Övriga ärendeslag innefattar ärenden som redovisas under ärendegrupperna Integritet, Justitiekanslerns egen verksamhet, Advokatärenden, Remisser, Uppdrag från regeringen, Skrivelser till regeringen samt rättegångar där staten inte har blivit förelagd att avge svaromål.

8.1 INTEGRITET

Justitiekanslerns uppgifter på detta verksamhetsområde regleras i kreditupplysningslagen (1973:1173) och inkassolagen (1974:182).

När Integritetsskyddsmyndigheten expedierar beslut enligt de nämnda lagarna ska en kopia av besluten överlämnas till Justitiekanslern som får överklaga sådana beslut för att ta till vara allmänna intressen. Under året inkom 61 ärenden. Inget ärende överklagades.

8.2 JUSTITIEKANSLERNS EGEN VERKSAMHET

Under ärendegruppen Justitiekanslerns egen verksamhet registreras ärenden som rör organisation, budget, personal, lokaler, utlämnande av allmänna handlingar, arkivfrågor och information. Totalt har 209 ärenden registrerats under året.

8.3 ADVOKATÄRENDEN

Justitiekanslerns uppgifter och befogenheter vad gäller tillsynen över advokatväsendet regleras i 8 kap. rättegångsbalken och i stadgarna för Sveriges advokatsamfund. Syftet med Justitiekanslerns verksamhet är primärt att bidra till ett gott förtroende för advokatväsendet. Tillsynen utövas genom bevakning av Sveriges advokatsamfunds disciplinverksamhet.

Justitiekanslern har under året fått in och granskat beslut och i förekommande fall akter och andra handlingar från styrelsen, prövningsavdelningarna och disciplinnämnden. Några klagomål har också kommit in direkt till Justitiekanslern från enskilda.

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans för åren 2021–2023 beror på att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

² Avvikelsen gentemot föregående årsredovisning följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

8.4 REMISSER

Under året har 98 remisser kommit in och 95 remissyttranden avgetts. 19 remissärenden fanns i balans vid årets slut.

Flera av remissyttrandena har lagts ut på Justitiekanslerns webbplats under året. Ett urval är följande.

- Betänkandet Utökade möjligheter att använda preventiva tvångsmedel (SOU 2022:52)
- Betänkandet Bättre möjligheter att verkställa frihetsberövanden (SOU 2022:50)
- Promemorian Nya bestämmelser för att avgöra brottmål i den tilltalades utvaro
- Promemorian Tillfällig användning av häkten och polisarrester
- Betänkandet Skärpta straff för flerfaldig brottslighet (SOU 2023:1)
- Betänkandet Förstärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende (SOU 2023:12)
- Betänkandet En tydligare bestämmelse om hets mot folkgrupp (SOU 2023:17)
- Betänkandet Biometri – för en effektivare brottsbekämpning (SOU 2023:32)
- Promemorian Vistelseförbud på allmän plats och vissa andra platser (Ds 2023:17)
- Betänkandet Datalagring och åtkomst till elektronisk information (SOU 2023:22)

8.5 UPPDRAG FRÅN OCH SKRIVELSER TILL REGERINGEN

Justitiekanslern har sedan 2003 regeringens uppdrag att företräda Sverige i möten inom de internationella oljeskadefonderna. Justitiekanslern har under året företrätt Sverige vid två möten. Uppdraget redovisas till regeringen genom skriftliga rapporter.

Ingen framställan till regeringen har gjorts under året.

9 KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Att arbeta hos Justitiekanslern är attraktivt och kvalificerade personer söker lediga anställningar här.

Justitiekanslern deltar varje år i det rekryteringsprogram som riktar sig till blivande assessorer vid samtliga överrätter, det så kallade Stockholmspaketet. Det förekommer en hel del underhandsförfrågningar om kommande vakanser och om möjligheten till anställning hos Justitiekanslern.

Av medarbetarna på den administrativa enheten har flertalet tidigare erfarenhet av arbete vid domstol eller på andra myndigheter inom rättsväsendet. Personalomsättningen har varit förhållandevis normal under året. Tolv personer, varav fem föredragande, en deltidsanställd expert, två beredningsjurister, tre jurister och en administratör, avslutade sina anställningar här. Åtta föredragande, en beredningsjurist, två jurister och två administratörer påbörjade sina anställningar under året. En befattning som verksjurist har inrättats. Tjänsten har tillsatts av en tidigare föredragande. Vidare har tre föredragande rekryterats, vilka påbörjar sina respektive anställningar under 2024.

Regelmässigt brukar ett antal personer vara tjänstlediga på grund av föräldraledighet eller för provande av annan anställning. Under året har 14 personer varit tjänstlediga i vart fall en del av året.

Antalet årsarbetskrafter uppgick under 2023 till 46. Vid utgången av 2023 var 38 kvinnor och 16 män anställda på myndigheten.

Tabell 1

Balanserade, inkomna och avgjorda ärenden 2023

GRUPPNR	Ing bal 2023 ¹	Ink 2023	Ink 2022	Ink 2021	Avgj 2023	Avgj 2022	Avgj 2021	Utg bal 2023 ²
TILLSYN	44	1 072	1 026	1 103	1 082	1 039	1 113	29
Anmälan från enskild	28	463	528	607	469	536	618	22
Anmälan från myndighet	0	0	1	0	0	1	0	0
Oklara skrivelser och anspråk	11	354	246	239	353	245	239	7
Initiativärenden	3	2	3	9	5	6	8	0
Tillsynsprojekt	0	0	1	3	0	4	2	0
Inspektioner	0	0	0	0	0	0	0	0
Ansvarsnämnder	2	30	27	23	32	26	23	0
Ärendeförteckningar	0	223	220	222	223	221	223	0
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET	30	288	338	335	287	353	365	31
Tryck- och yttrandefrihet	15	262	322	335	262	326	348	15
Radio- och tv-lagen	1	0	1	0	1	0	0	0
Inledda förundersökningar ³	9	25	14	-	19	14	-	15
Rättegångar	5	1	1	0	5	13	17	1
SKADESTÅND	1 669	5 589	3 396	3 751	6 047	3 567	3 259	1 223
Frihetsberövandelagen	786	2 098	2 081	2 363	2 483	2 394	1 986	404
Personuppgiftsbehandling	33	55	44	85	49	53	99	41
Skadeståndslagen	764	3 253	1 134	1 175	3 309	988	1 035	714
Säkerhetskontroll	5	6	1	5	6	1	2	5
Rättegångar	69	28	27	32	51	26	35	44
Återkrav frihetsinskränkning	0	2	0	0	1	0	0	1
Omprövning frihetsinskränkning	12	137	103	82	139	99	94	12
Samråd myndigheter	0	10	6	9	9	6	8	2
ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR	2	1	4	0	0	2	0	3
INTEGRITET	0	61	50	38	60	51	38	1
Kreditupplysningslagen	0	10	2	4	10	3	3	0
Inkassolagen	0	51	48	34	50	48	35	1
ÖVRIGT	62	390	414	410	371	404	393	77
JK:s egen verksamhet	43	209	217	194	193	200	176	54
Advokatärenden	1	52	61	46	51	63	47	3
Remisser	17	98	100	143	95	105	143	19
Uppdrag från regeringen	0	3	2	4	2	3	4	1
Skrivelser till regeringen	0	0	0	0	0	0	0	0
Rättegångar utan svaromål	1	28	34	23	30	33	23	0
RÄTTSHJÄLP	59	2 609	2 381	2 377	2 604	2 367	2 379	59
Rättshjälp ersättning	10	2 418	2 122	2 236	2 417	2 106	2 233	6
Begäran om yttrande	19	84	106	81	82	111	96	21
Rättegångar	30	107	153	60	105	150	50	32
SUMMA	1 866	10 010	7 609	8 014	10 451	7 783	7 547	1 423

¹ Avvikelser gentemot tidigare årsredovisningar följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

² Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans beror på att vissa avgjorda ärenden öppnats på nytt.

³ Ny klassificering 2022.

Tabell 2

Inkomstår för den utgående balansen av ärenden 2023

GRUPPNR	2014	2017	2019	2020	2021	2022	2023	Summa
TILLSYN	0	0	0	0	0	2	28	30
Anmälan från enskild						2	20	22
Anmälan från myndighet							8	8
Oklara skrivelser och anspråk								0
Initiativärenden								0
Tillsynsprojekt								0
Inspektioner								0
Ansvarsnämnder								0
Ärendeförteckningar								0
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET	0	0	0	0	0	0	31	31
Tryck- och yttrandefrihet							15	15
Radio- och tv-lagen								0
Inledda förundersökningar							15	15
Rättegångar							1	1
SKADESTÅND	1	0	1	1	9	213	998	1 223
Frihetsberövandelagen							404	404
Personuppgiftsbehandling						5	36	41
Skadeståndslagen					1	196	517	714
Säkerhetskontroll					1	1	3	5
Rättegångar	1		1	1	7	11	23	44
Återkrav frihetsinskränkning							1	1
Omprövning frihetsinskränkning							12	12
Samråd myndigheter							2	2
ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR	0	0	0	0	0	2	1	3
INTEGRITET	0	0	0	0	0	0	1	1
Kreditupplysningslagen								0
Inkassolagen							1	1
ÖVRIGT	0	1	0	3	1	12	60	77
JK:s egen verksamhet		1		3	1	12	37	54
Advokatärenden							3	3
Remisser							19	19
Uppdrag från regeringen							1	1
Skrivelser till regeringen								0
Rättegångar utan svaromål								0
RÄTTSHJÄLP	0	0	0	0	0	1	58	59
Rättshjälp ersättning							6	6
Begäran om yttrande						1	20	21
Rättegångar							32	32
SUMMA	1	1	1	4	10	230	1 177	1 424

Tabell 3

Resultatindikatorer utifrån Justitiekanslerns mål för handläggningstider per den 31 december 2023, enligt myndighetens verksamhetsplan för 2023

Ärendekategori	Mål	Antal ärenden där målet ej uppfylls			Antal avgjorda ärenden totalt		
		2023	2022	2021	2023	2022	2021
TILLSYN							
Remittering eller utredning krävs	Avslutas inom 10 månader	3	1	3	10	28	22
Enkla	Avslutas inom 1 månad	1	2	4	459	508	596
Ärendeförteckningar ¹	Avslutas senast 30 juni	0	0	1	195	194	194
Tillsynsprojekt	Avslutas inom tre månader efter att underlag inhämtats	0	3	1	0	4	2
Inspektioner	Avslutas inom 6 veckor efter inspektionen	0	0	0	0	0	0
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET							
	Beslut fattas inom 1 månad	6	3	6	263	326	348
SKADESTÅND							
Anspråk enligt skadeståndslagen m.m. (klassificering 4.2, 4.3.1, 4.3.2 och 4.4)	Avslutas inom 12 månader	202	179	47	3 364	1 042	1 136
Anspråk enligt frihetsberövandelagen (inklusive omprövningar)	Avslutas inom 4 månader	3	133	328	2 622	2 493	2 080

¹ Avvikelser gentemot tidigare årsredovisningar beror på att endast granskningsärenden redovisas.

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2023	2022
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	87 810	67 189
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	12	16
Intäkter av bidrag		161	234
Finansiella intäkter	3	48	1
Summa		88 031	67 441
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-51 021	-47 543
Kostnader för lokaler		-6 918	-6 272
Övriga driftkostnader	5	-29 174	-12 494
Finansiella kostnader	6	-50	-60
Avskrivningar och nedskrivningar		-867	-1 072
Summa		-88 031	-67 441
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	7	89 860	88 603
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	8	9 333	9 956
Finansiella intäkter	9	1 266	116
Lämnade bidrag	10	-100 271	-97 360
Saldo		188	1 315
Årets kapitalförändring	11	188	1 315

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	12	0	0
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	13	91	187
Summa		91	187
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	14	580	724
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	15	353	833
Summa		933	1 557
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	16	764	174
Övriga kortfristiga fordringar	17	2 012	1 842
Summa		2 775	2 016
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	18	2 512	2 583
Summa		2 512	2 583
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	19	6 836	6 719
Summa		6 836	6 719
SUMMA TILLGÅNGAR		13 148	13 061
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	20	1 808	494
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	11	188	1 315
Summa		1 997	1 808
Avsättningar			
Övriga avsättningar	21	-	378
Summa		0	378
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	22	1 024	1 744
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	23	3 533	1 673
Leverantörsskulder		1 154	1 307
Övriga kortfristiga skulder	24	1 286	1 663
Summa		6 997	6 388
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	25	4 155	4 487
Summa		4 155	4 487
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		13 148	13 061
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser	26	6 790 000	6 790 000
Summa		6 790 000	6 790 000

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)	Not	Ingående över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse							
6:2 Justitiekanslern (Ramanslag)							
ap.1 Justitiekanslern (ram)	27	-1 527	57 863	0	56 336	-60 908	-4 571
ap.2 Uppdrag att bevaka statens rätt i ingångna investeringsskyddsavtal (ram)	28	12 800	23 000	-12 800	23 000	-25 050	-2 050
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet							
1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. (Ramanslag)							
ap.1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. (ram)	29	3 932	94 987	-3 932	94 987	-91 712	3 275
Summa		15 204	175 850	-16 731	174 323	-177 670	-3 347

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § förordningen om myndigheters bokföring tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari.

Periodavgränsningsposter

För periodiseringar tillämpas en beloppsgräns på 25 tkr.

Kostnadmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas från och med år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2022, 55 tkr, har år 2023 varit oförändrad.

Ersättningar för rättegångskostnader

Ersättning för rättegångskostnader i ärenden där statens motpart tilldömts att ersätta Justitiekanslern bokförs som erhållna medel i transfereringsavsnittet.

Upplysningar av väsentlig betydelse

Justitiekanslern hemställde i november om utökad anslagskredit för anslaget 6:2 Justitiekanslern för budgetåret 2023. Behovet av utökad anslagskredit hade gällande anslagspost 1 sin grund i ett stort inflöde av stora och komplexa rättegångar, svårigheter med planeringen av personalförsörjningen, att vissa pensionsavsättningar blivit högre än beräknat samt ökade driftskostnader. Gällande anslagspost 2 berodde behovet av utökad anslagskredit på större kostnader än väntat dels för experter och översättningar under slutet av året, dels ökade ombudskostnader i anledning av motpartens vägran att tillhandahålla åberopat processmaterial.

Den utökade anslagskrediten beviljades genom en ändring av Justitiekanslerns regleringsbrev i regeringsbeslut 2023-12-07 dnr Ju2023/00329 (delvis) och Ju2023/02522.

Upplysningar för jämförelseändamål

Noterna för kostnader i resultaträkningen har ändrats till att visa negativa saldon i överensstämmelse med resultaträkningen. I föregående årsredovisning visades beloppen med positiva saldon.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Om den ekonomiska livslängden understiger tre år får anskaffningen ändå klassas som en anläggningstillgång om kostnadsfördelningen över tid annars skulle påverkas väsentligt.

Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 75 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till 10 år.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod och avskrivningen under anskaffningsåret sker från den månad tillgången kan tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	System, applikationer och licenser Datorer och kringutrustning
5 år	Maskiner och tekniska anläggningar
10 år	Övriga inventarier

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare

	Ersättning i tkr
Marie Heidenborg, justitiekansler	1 559
Anna Falk, byråchef	1 130
Daniel Kjellgren, byråchef	1 145
Anders Lindgren, byråchef	1 088
Förmån	1
Martin Mörk, byråchef	1 120
Anneli Skoglund, byråchef	1 066

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2023	2022
Totalt	2,6	2,8
Andel 60 dagar eller mer	32,0	30,8
Kvinnor	2,5	2,7
Män	2,8	3,0
Anställda - 29 år	-	-
Anställda 30 år - 49 år	2,2	2,9
Anställda 50 år -	4,1	2,4

Sjukfrånvaro för gruppen 29 år eller yngre lämnas inte eftersom antalet anställda är under tio personer.

Noter
(tkr)
Resultaträkning

Not	1	Intäkter av anslag	2023	2022
		Intäkter av anslag	87 810	67 189
		Summa	87 810	67 189
		Utgifter i anslagsredovisningen	-177 670	-155 802
		Saldo	-89 860	-88 612
		Minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.	0	9
		Anslag utgiftsområde 4 1:12 anslagspost 1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. Redovisas i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.	89 860	88 603
		Summa	89 860	88 612
Not	2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2023	2022
		Intäkter av offentligrättsliga avgifter	12	16
		Summa	12	16
Not	3	Finansiella intäkter	2023	2022
		Övriga finansiella intäkter	48	1
		Summa	48	1
		De finansiella intäkterna avser realiserade kursvinster på leverantörsskulder efter värdering till balansdagens valutakurs.		
Not	4	Kostnader för personal	2023	2022
		Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	-30 749	-28 559
		<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	-287	0
		Sociala avgifter	-19 336	-17 875
		Övriga kostnader för personal	-937	-1 109
		Summa	-51 021	-47 543
		Antalet årsarbetskrafter har ökat med två jämfört med föregående år vilket kan förklara en del av de ökade personalkostnaderna. Avtalsenliga lönejusteringar och en ökad semesterlöneskuld har också bidragit till ökade personalkostnader.		
		Jämförelsetalen har justerats på grund av omklassificering.		

Not	5	Övriga driftkostnader	2023	2022
		Resor, representation, information	-882	-493
		Köp av varor	-392	-700
		Köp av tjänster	-6 270	-5 789
		Advokat- och expertkostnader i samband med rättegångar	-21 533	-5 450
		Övrigt	-98	-62
		Summa	-29 174	-12 494

Kostnader för advokater och experter i samband med rättegångar har ökat väsentligt jämfört med föregående år. Detta beror på ökat behov av tjänsterna i samband med en investeringstvist.

Not	6	Finansiella kostnader	2023	2022
		Ränta på lån i Riksgäldskontoret	-50	-16
		Övriga finansiella kostnader	0	-45
		Summa	-50	-60

Räntekostnaderna för lån i Riksgälden har ökat som en följd av höjd räntesats.

Not	7	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2023	2022
		Avser medel från anslag utgiftsområde 4 1:12 anslagspost 1 för finansiering av kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	89 860	88 603
		Summa	89 860	88 603

Not	8	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2023	2022
		Ersättningar för rättegångskostnader som erhållits från motparter	9 145	8 641
		Periodiseringskonto, erhållna ersättningar	188	1 315
		Summa	9 333	9 956

Periodiseringsposten avser årets förändring av värde reglerade fordringar avseende ersättningar för rättegångskostnader som ligger hos Kammarkollegiet. Ersättningarna har inte avräknats anslaget.

Not	9	Finansiella intäkter	2023	2022
		Ränta på ersättningar för rättegångskostnader som erhållits från motparter	1 266	116
		Summa	1 266	116

Ränteintäkterna har ökat väsentligt på grund av ett ärende där Justitiekanslern tillerkändes en större ersättning på vilken räntan löpt från juli 2021.

Not	10	Lämnade bidrag	2023	2022
		Lämnade medel till myndigheter för ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder.	-15 785	-11 645
		Ersättning vid frihetsinskränkning m.m.	-84 486	-85 714
		Summa	-100 271	-97 360

Not	11	Årets kapitalförändring	2023	2022
		Värdering regressfordringar	188	1 315
		Summa	188	1 315

Balansräkning

Not	12	Balanserade utgifter för utveckling	2023-12-31	2022-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	205	205
		Summa anskaffningsvärde	205	205
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-205	-205
		Summa ackumulerade avskrivningar	-205	-205
		Utgående bokfört värde	0	0

Not	13	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2023-12-31	2022-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	929	1 316
		Årets anskaffningar	113	0
		Årets utrangeringar, anskaffningsvärde	-25	-387
		Summa anskaffningsvärde	1 017	929
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-742	-801
		Årets avskrivningar	-209	-328
		Årets utrangeringar, avskrivningar	25	387
		Summa ackumulerade avskrivningar	-926	-742
		Utgående bokfört värde	91	187

Not	14	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2023-12-31	2022-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	3 703	3 423
		Årets anskaffningar	0	280
		Årets utrangeringar, anskaffningsvärde	-533	0
		Summa anskaffningsvärde	3 170	3 703
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 979	-2 851
		Årets avskrivningar	-144	-128
		Årets utrangeringar, avskrivningar	533	0
		Summa ackumulerade avskrivningar	-2 590	-2 979
		Utgående bokfört värde	580	724

Not	15	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2023-12-31	2022-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	7 210	7 043
		Årets anskaffningar	35	387
		Årets utrangeringar, anskaffningsvärde	-285	-220
		Summa anskaffningsvärde	6 960	7 210
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-6 377	-5 982
		Årets avskrivningar	-514	-615
		Årets utrangeringar, avskrivningar	285	220
		Summa ackumulerade avskrivningar	-6 606	-6 377
		Utgående bokfört värde	353	833

Not	16	Fordringar hos andra myndigheter	2023-12-31	2022-12-31
		Fordran ingående mervärdesskatt	764	174
		Summa	764	174

Fordran för ingående mervärdesskatt är högre än föregående år på grund av att ett antal större leverantörsfakturer erhållits under årets sista momsperiod, som i sin tur genererat en momsfordran.

Not	17	Övriga kortfristiga fordringar	2023-12-31	2022-12-31
		Fordringar hos anställda	14	32
		Övriga fordringar	1	1
		Nominell fordran rättegångskostnader	2 687	2 405
		Reservation för osäker fordran	-691	-597
		Summa	2 012	1 842

Fordringar avseende rättegångskostnader avser ärenden där statens motpart tilldömts att ersätta Justitiekanslern för rättegångskostnader men där myndigheten ännu inte erhållit betalning och fordran har överlämnats till Kammarkollegiet.

Not	18	Förutbetalda kostnader	2023-12-31	2022-12-31
		Förutbetalda hyreskostnader	1 652	1 576
		Övriga förutbetalda kostnader	860	1 007
		Summa	2 512	2 583

Not	19	Avräkning med statsverket	2023-12-31	2022-12-31
		Anslag i icke räntebärande flöde		
		Ingående balans	6 839	4 180
		Redovisat mot anslag	177 670	155 802
		Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-178 773	-153 143
		Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	5 735	6 839
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
		Ingående balans	55	64
		Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	0	-9
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	55	55
		Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
		Ingående balans	-174	-234
		Inbetalningar i icke räntebärande flöde	17 319	11 747
		Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-194 872	-164 830
		Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	178 773	153 143
		Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	1 046	-174
		Summa Avräkning med statsverket	6 836	6 719

Not	20	Myndighetskapital	2023-12-31	2022-12-31
-----	----	-------------------	------------	------------

Specifikation förändring av myndighetskapitalet

	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2022	494	1 315	1 808
Ingående balans 2023	494	1 315	1 808
Föregående års kapitalförändring	1 315	-1 315	0
Årets kapitalförändring	0	188	188
Summa årets förändring	1 315	-1 126	188
Utgående balans 2023	1 808	188	1 997

Not	21	Övriga avsättningar	2023-12-31	2022-12-31
-----	----	---------------------	------------	------------

Avsättning för lokalt omställningsarbete

Ingående balans		378	293
Årets förändring		-378	85
Utgående balans		0	378

Not	22	Lån i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
-----	----	-------------------------	------------	------------

Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.

Ingående balans		1 744	2 148
Under året nyupptagna lån		147	667
Årets amorteringar		-867	-1 071
Utgående balans		1 024	1 744

Beviljad låneram enligt regleringsbrev		2 000	3 000
--	--	-------	-------

Not	23	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2023-12-31	2022-12-31
-----	----	---	------------	------------

Utgående mervärdesskatt		1 825	69
Arbetsgivaravgifter		838	720
Leverantörsskulder andra myndigheter		853	884
Övrigt		17	0
Summa		3 533	1 673

Skulden för den utgående mervärdesskatten har ökat på grund av att stora leverantörsfakturer som redovisats med omvänd mervärdesskatt inkommit under årets sista momsperiod.

Not	24	Övriga kortfristiga skulder	2023-12-31	2022-12-31
-----	----	-----------------------------	------------	------------

Personalens källskatt		1 286	1 663
Summa		1 286	1 663

Not	25	Upplupna kostnader	2023-12-31	2022-12-31
-----	----	--------------------	------------	------------

Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter		3 815	3 468
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter		87	38
Övriga upplupna kostnader		254	981
Summa		4 155	4 487

Posten övriga upplupna kostnader har minskat då en större andel leverantörsfakturer avseende räkenskapsåret inkommit före brytdagen jämfört med föregående år.

Not	26	Övriga ansvarsförbindelser	2023-12-31	2022-12-31
		Anspråk enligt ett bilateralt investeringskyddsavtal mellan Sverige och Kina. Regeringen har uppdragit åt JK att bevaka statens rätt i fråga om ett kinesiskt bolag som anhängiggjort en investeringstvist enligt nämnda avtal. Bolagets anspråk angavs initialt uppgå till 5,2 miljarder kronor för tiden 2021–2025 med noteringen att den slutliga skadan kommer att bli avsevärt högre. Staten har inte godtagit kravet.	5 200 000	5 200 000
		Anspråk på ersättning med anledning av erlagd mervärdesskatt på posttjänster. En bank begär med stöd av unionsrätten återbetalning av skatt alternativt unionsrättsligt skadestånd från staten på grund av brister i svensk lagstiftning. Bankens anspråk mot staten uppgår till knappt 550 miljoner kronor samt ränta. Staten bestrider bankens talan. Kärandens talan ogillades i tingsrätten. Domen har överklagats till hovrätten som meddelat prövningstillstånd.	550 000	550 000
		Anspråk på ersättning för överträdelse av den unionsrättsliga etableringsfriheten. Ett energibolag begär skadestånd av staten med drygt en miljard kronor samt ränta för att bolaget har vägrats ränteavdrag på grund av lagstiftning som stått i strid med unionsrätten. Staten bestrider bolagets talan. Kärandens talan ogillades i tingsrätten och hovrätten. Domen har överklagats till Högsta domstolen som ännu inte har fattat beslut om prövningstillstånd.	1 040 000	1 040 000
		Summa	6 790 000	6 790 000

Anslagsredovisning

Not 27 Uo 01 6:2 ap.1

Justitiekanslern

Då Justitiekanslern förra året nyttjade anslagskrediten med 1 527 tkr har årets disponibla medel minskats med motsvarande belopp.

Justitiekanslern har enligt regeringsbeslut (Ju2023/02522) beviljats en utökad anslagskredit från 1 735 tkr till 4 629 tkr vilket motsvarar 8 % av årets tilldelning. Under 2023 har myndigheten nyttjat 4 571 tkr av krediten.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 28 Uo 01 6:2 ap.2

Uppdrag att bevaka statens rätt i ingångna investeringskyddsavtal

Justitiekanslern har en indragning motsvarande hela det ingående överföringsbeloppet om 12 800 tkr.

Justitiekanslern har enligt regeringsbeslut (Ju2023/02522) beviljats en anslagskredit på 3 457 tkr vilket motsvarar 15 % av årets tilldelning. Under 2023 har myndigheten nyttjat 2 050 tkr av krediten.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 29 Uo 04 1:12 ap.1
Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Justitiekanslern har en indragning motsvarande hela det ingående överföringsbeloppet om 3 932 tkr. Myndigheten har en beviljad anslagskredit på 2 849 tkr. Krediten har inte nyttjats. Anslaget är icke räntebärande.

Skadestånd enligt frihetsberövandelagen	2023	2022
1. Ersättning vid frihetsinskränkning	96 674	94 685
2. Frihetsinskränkning, ombudskostnader	2 317	2 473
3. Frihetsinskränkning, kostnad i samband med rättegång	1 331	0
Skadestånd m.m. i andra fall		
1. Skadestånd m.m. i övriga ärenden	0	-17
2. Kostnader i samband med statens rättegångar	1 801	672
3. Kostnader i samband med rättegång inför internationell domstol m.m.	0	0
4. Kostnad för förundersökning i brottmål	0	0
Rättegångskostnader, ersättning från motpart	-10 411	-8 757
	91 712	89 055

Jämförelsetalen har korrigerats.

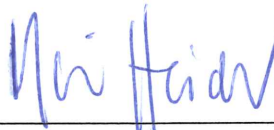
SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	2 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Utnyttjad	1 024	1 744	2 148	2 297	659
Kontokrediter Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Räntekonto Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	12	16	9	9	16
Anslagskredit					
Beviljad kredit anslag 01 6:2 ap.1	4 629	1 671	1 597	1 576	1 500
Utnyttjad	4 571	1 527	0	0	629
Beviljad kredit anslag 01 6:2 ap.2	3 457	0	750	-	-
Utnyttjad	2 050	0	0	-	-
Beviljad kredit anslag 04 1:12 ap.1	2 849	1 199	1 199	1 199	1 199
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande anslag 01 6:2 ap.1	0	0	1 865	945	0
Anslagssparande anslag 01 6:2 ap.2	0	12 800	20 696	-	-
Anslagssparande anslag 04 1:12 ap.1	3 275	3 932	21 959	6 938	156
Bemyndiganden (ej tillämpligt)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	46	44	40	38	41
Medelantalet anställda (st)*	54	52	46	47	47
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 894	1 507	1 417	1 528	1 441
Kapitalförändring					
Årets	188	1 315	-114	-406	608
Balanserad	1 808	494	607	1 014	406

* I beräkningen av medelantalet anställda ingår tjänstledig personal.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 2024-02-22

Mari Heidenborg
Justitiekansler